

Sygn. akt *X Ga 670/17*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

P., dnia 14 grudnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu X Wydział Gospodarczy Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Piotr Majchrzak

Sędziowie SSO Ewa Kaźmierczak

del. SSR Małgorzata Grzegorzczak-Pomin

Protokolant prot. sąd. A. M.

po rozpoznaniu w dniu 14 grudnia 2017 r., w P.

na rozprawie

sprawy z powództwa A. K.

przeciwko Towarzystwu (...) spółce akcyjnej
w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Zielonej Górze z dnia 31 maja 2017 r. sygn. akt
V GC 436/17,

- 1) oddała apelację,
- 2) zasądza od powódki na rzecz pozwanej kwotę 135 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

SSO Ewa Kaźmierczak SSO Piotr Majchrzak del. SSR Małgorzata Grzegorzczak-Pomin

UZASADNIENIE

Powódka A. K. wniosła pozew przeciwko Towarzystwu (...) SA w W. o zapłatę 1.427 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 25 sierpnia 2016r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu.

W uzasadnieniu podała, że 29 czerwca 2016r. w wyniku kolizji drogowej uszkodzony został pojazd należący do L. L. marki N. (...). Pozwany był ubezpieczycielem sprawy szkody. Poszkodowany wynajął u powódki pojazd zastępczy marki B. (...) za 344zł brutto za dobę od 14 lipca 2016r. do 19 lipca 2016r. (łącznie za kwotę 1.722zł brutto); nadto powstały koszty związane z podstawieniem i odbiorem pojazdu zastępczego do i z miejsca wskazanego przez poszkodowanego po 250zł brutto. Pozwany wypłacił 795 zł za 5 dni najmu przy stawce za jeden dzień 159 zł brutto i odmówił zapłaty pozostałej części roszczenia.

Pozwany w sprzeciwie od nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym wniósł o oddalenie powództwa w całości. Pozwany uzasadniał, że wypłacona kwota odszkodowania jest odpowiednia do wysokości szkody, a nadto, że pozwany odpowiada za normalne następstwa zdarzenia wywołującego szkodę, zaś stawka, którą podał powód jest zawyżona, skoro za załączonego do sprzeciwu cennika najmu pojazdów klasy D na terenie Z. można wynająć taki pojazd już za 129,15zł brutto. Nadto zarzucił, że deklarował poszkodowanemu zorganizowanie pojazdu zastępczego po stawce wskazanej w swym piśmie z 30 czerwca 2016r., ale poszkodowany nie skorzystał, tylko wynajął pojazd za dwukrotnie wyższą stawkę. Kwestionował też podstawność kosztów podstawienia i odbioru pojazdu zastępczego z odległości 115km.

Sąd Rejonowy w Zielonej Górze 31 maja 2017r. wydał wyrok oddalający powództwo i zasadzający koszty na rzecz pozwanej od powódki w wysokości 287zł. Sąd ten ustalił następujący stan faktyczny:

29 czerwca 2016 r. w wyniku kolizji drogowej uszkodzony został pojazd należący do L. L.. Pozwany jako ubezpieczyciel sprawcy szkody przyjął odpowiedzialność za szkodę. Poszkodowany wynajął pojazd zastępczy od 14 do 19 lipca 2016 r. Wartość faktury za najem wyniosła 2.222 zł brutto, przy stawce za jeden dzień najmu 344,40 zł brutto oraz 250 zł brutto za podstawienie samochodu i 250 zł brutto za odebranie samochodu.

Powódka umową cesji z 21 lipca 2016 r. nabyła wierzytelność wobec pozwanego. Pozwany wypłacił 795 zł za 5 dni najmu przy stawce za jeden dzień 159 zł brutto i odmówił zapłaty pozostałej części roszczenia.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy zważył, że powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie, bowiem powódka, mimo ciężącego na niej obowiązku dowodowego z art. 6 k.c., nie udowodniła swojego roszczenia.

W ocenie Sądu czas trwania najmu był zasadny od 14 do 19 lipca 2016 r. Cesja praw poszkodowanego na powódkę także nie budziła wątpliwości Sądu.

Sporna między stronami była stawka dobowa najmu, ponieważ ubezpieczyciel sprawcy wypadku odmówił wypłaty powodowi części żądanej przez niego kwoty, wskazując, że przyjęta przez niego stawka przewyższa stawkę rynkową. Pozwany zweryfikował stawkę wynajmu pojazdu zastępczego do kwoty 159 zł brutto za dobę. Pozwany wskazał jednocześnie, że dokonano wpłaty na konto powoda 795 zł i jest to kwota, która w całości pokrywa koszty z tym związane. Pozwany uznał wysokość stawki wskazaną przez powoda za zawyżoną. Powód odnosząc się do zarzutów pozwanego wskazał, że nie ma znaczenia, czy poszkodowany wynajął pojazd za cenę rynkową czy też wyższą, powołując się przy tym na orzeczenie Sądu Najwyższego z 25.04.2002,1 CKN 1466/99. Wskazał również na wydruki z cenników różnych wypożyczalni samochodów z terenu W..

W ocenie Sądu orzekającego stanowisko powoda nie było zasadne. Wskazał, iż przyjęta przez poszkodowanego i powoda wysokość stawki czynszu nie determinuje w sposób niepodważalny zakresu odpowiedzialności pozwanego. Zgodnie bowiem z art. 362 k.c. jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron. Sąd uznał, iż poszkodowany miał obowiązek podjęcia poszukiwania takiej oferty wynajmu pojazdu zastępczego, w której stawki odpowiadać będą stawkom stosowanym na rynku lokalnym. W razie niedopełnienia tego obowiązku odpowiedzialność ubezpieczyciela ogranicza się do szkody ustalonej na podstawie stawek stosowanych na rynku lokalnym. Powód winien był zatem wykazać wysokość swojego żądania, a więc wysokość stawek rynkowych za wynajem pojazdu odpowiadającego klasą pojazdowi uszkodzonemu. Pozwany zarzucił, że poszkodowany wynajął pojazd zastępczy przy stawce wyższej niż inne oferowane na rynku, na co przedłożył dowody w postaci ofert najmu pojazdów tej samej klasy co pojazd uszkodzony.

Sąd podkreślił, że to na powodzie spoczywał ciężar wykazania okoliczności pozwalających na ustalenie, że stawka wynajmu nie odbiega rażąco od istniejących cen rynkowych. Sąd bowiem nie dysponuje taką wiedzą, tak samo jak nie dysponuje wiedzą w zakresie kosztów naprawy pojazdów. W sytuacji, gdy niezbędne jest ustalenie okoliczności wymagających wiadomości specjalnych, ich ustalenie możliwe jest jedynie w trybie art.278 k.p.c., tj. poprzez

powołanie dowodu z opinii biegłego i nie jest możliwe zastąpienie tego dowodu poprzez odwołanie się do zeznań świadków czy dokumentów.

Powód winien był wykazać, że koszty najmu nie są za wysokie i umówiona stawka najmu mieściła się w granicach istniejących stawek rynkowych, ale nie zgłosił żadnych dowodów w tym kierunku. W tym zakresie w ocenie sądu konieczny był dowód z opinii biegłego sądowego, co do którego wniosku powód nie złożył. Przedłożone wydruki z internetu nie byłyby w tej mierze wystarczającymi, tym bardziej, że dotyczyły one W., a poszkodowany mieszka w Z.. Nadto strony wybiórczo mogą przedkładać dokumenty w takim zakresie, w jakim jest to adekwatne do przyjętej przez nich linii procesowej. Jednakże przedłożone przez pozwanego dokumenty prywatne doprowadziły do skutecznego zakwestionowania stanowiska powoda i powstania sporu co do wysokości roszczenia.

W ocenie sądu zgodnie z art. 6 kc, przy zaistnieniu sporu co do wysokości stawki za najem, i przy wykazaniu przez pozwanego, że na rynku istnieją niższe stawki, to na powodzie ciąży obowiązek wykazania wysokości roszczenia. Dlatego też sąd oddalił wniosek pozwanego o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego, skoro to nie pozwanego obciążał ciężar dowodu.

W ocenie Sądu powód niesłusznie domagał się dochodzonej pozwem kwoty tytułem zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego oraz podstawienia i odbioru pojazdu zastępczego z W. ponieważ nie było przeszkód, aby pojazd wynająć w Z.. Koszty związane z podstawieniem i odbiorem pojazdu, w ocenie sądu, w tym przypadku nie pozostają w związku przyczynowym ze szkodą a nadto nie mieszczą się w pojęciu wydatków koniecznych z art. 361 kc. Powód nie wykazał zasadności w zakresie stawki za wynajem w kwocie 344,40 zł brutto. Z tych przyczyn Sąd uznał, że powództwo należało oddalić. O kosztach Sąd orzekł uznając, że w tej sprawie przegrywającą jest strona powodowa i dlatego zasądził od powoda na rzecz pozwanego 287 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w tym 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Koszty te zostały ustalone na podstawie § 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 12 października 2016 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1667).

Od powyższego wyroku apelację wniosła strona powodowa, zarzucając:

- 1.naruszenie art. 361 § 1 w zw. z art. 822 § 1 k.c. poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie przez Sąd I instancji, że najem samochodu zastępczego po stawce 344zł brutto oraz koszt podstawienia i odbioru pojazdu zastępczego nie jest normalnym następstwem wyrządzonej poszkodowanemu szkody;
- 2.naruszenie art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c. poprzez obciążenie powódki obowiązkiem dowodzenia okoliczności, która winna być udowodniona przez pozwanego, albowiem to pozwany dąży do ograniczenia swojej odpowiedzialności;
- 3.naruszenie art. 278 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie i uznanie, że w niniejszej sprawie celem ustalenia czy stawka za dobę najmu pojazdu zastępczego zastosowana przez powódkę mieściła się w granicach stawek rynkowych wymagane są wiadomości specjalne;
4. naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. mające istotny wpływ na wynik postępowania, poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz dokonanie jego oceny w sposób dowolny, poprzez uznanie, że pozwany na podstawie jednego przedłożonego cennika udowodnił, że istnieją niższe stawki najmu niż stawka zastosowana przez powódkę, przy jednoczesnym ustaleniu, że powódka nie udowodniła (mimo przedłożenia dziewięciu cenników wskazujących na stosowanie przez inne wypożyczalnie stawek podobnych i wyższych niż stawka zastosowana przez powódkę), że zastosowana przez nią stawka mieści się w granicach stawek rynkowych stosowanych przez inne wypożyczalni.

W oparciu o te zarzuty strona powodowa wносиła o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie żądanej należności wraz z kosztami za obie instancje.

Strona pozwana domagała się oddalenia apelacji zasądzenia kosztów za instancję odwoławczą.

Sąd zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 822 § 1 kc przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Zakres odpowiedzialności ubezpieczyciela pokrywa się z zakresem odpowiedzialności sprawcy szkody, z którym związany jest umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Granicę tej odpowiedzialności zakreślają normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła (art. 361 § 1 kc). Nie ulega wątpliwości, że odpowiedzialność ubezpieczyciela za następstwa zdarzenia, w wyniku którego doszło do uszkodzenia pojazdu i tym samym pozbawienia poszkodowanego możliwości korzystania z niego przez okres potrzebny do jego naprawy, obejmuje wydatki na najem pojazdu zastępczego, ale mające charakter celowy i ekonomicznie uzasadniony.

W niniejszej sprawie pozwany nie kwestionował co do zasady swojej odpowiedzialności jako ubezpieczyciela, za koszty najmu pojazdu zastępczego. Nie kwestionował też co do zasady celowości i długości najmu. Kwestionował natomiast wskazaną przez powódkę stawkę najmu pojazdu zastępczego podnosząc, że wypłacone odszkodowanie za 5 dni najmu, przy uwzględnieniu stawki 159 zł brutto za dzień, wyczerpywało obowiązek odszkodowawczy ubezpieczyciela.

Wskazać w związku z powyższym należy, że miernikiem odszkodowania w świetle art. 363 kc jest cena obowiązująca na danym rynku. Sąd Okręgowy podziela bowiem pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 13 czerwca 2003 r. (sygn. akt III CZP 32/03), w którym Sąd Najwyższy stwierdził, że odszkodowanie przysługujące od ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej za uszkodzenie pojazdu powinno być ustalone według cen występujących na lokalnym rynku. Zaznaczyć zarazem należy, że wbrew zarzutom apelacji, w świetle art. 6 kc to na powódce, wobec skutecznego zaprzeczenia tej okoliczności przez pozwanego, który dodatkowo przedłożył wydruk cennika wypożyczalni samochodów osobowych, oferującej niższe stawki najmu pojazdu odpowiadającego klasie uszkodzonego pojazdu, spoczywał ciężar dowodu, że przyjęta przez nią stawka najmu pojazdu zastępczego w kwocie 344,40 zł brutto za dzień, występuje na rynku lokalnym. Stosownie bowiem do art. 6 kc ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Powódka zaniechała jednak inicjatywy dowodowej, nakierowanej na wykazanie tej okoliczności. Mianowicie zaoferowała jedynie dowody w postaci wystawionej przez siebie faktury VAT, umowy najmu auta zastępczego, wydruku stosowanego przez siebie cennika oraz wydruków cenników innych wypożyczalni z okolic W.. Nie dostrzegła natomiast potrzeby przeprowadzenia w sprawie dowodu z opinii biegłego, który byłby tutaj nieodzowny na okoliczność cen tych najmów na rynku właściwym czyli (...), ewentualnie dowodu, że z uwagi na uwarunkowania rynku (...) zasadne było sięgnięcie do rynku (...). Wbrew wywiodom apelacji, tu orzekający Sąd stoi bowiem na stanowisku, że jedynie za pomocą dowodu z opinii biegłego, dysponującego odpowiednimi wiadomościami specjalnymi, a nie na podstawie wybieranych sobie przez strony nieautoryzowanych wydruków z internetu możliwe jest przeprowadzenie rzetelnej analizy występujących na rynku lokalnym cen najmu pojazdów, z uwzględnieniem ewentualnych dodatkowych warunków, na jakich najem się odbywa, np. limitu kilometrów, kaucji etc. Powódka o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego jednak nie wnosiła. Ponosi zatem wynikające z art. 6 kc konsekwencje nieudowodnienia okoliczności, z których wywodzi dochodzone pozwem roszczenie. Niezasadnie przy tym powódka w apelacji chce przerzucić ciężar dowodu w tym zakresie na pozwanego. To na niej spoczywa bowiem ciężar wykazania, że poniesione z tytułu najmu pojazdu zastępczego koszty mieszczą się w kategorii kosztów celowych i ekonomicznie uzasadnionych.

Reasumując, nie sposób było uznać, żeby wykazała, że stawka najmu pojazdu zastępczego w kwocie 344,40 zł brutto, była stawką występującą na rynku lokalnym. Nie wykazała też, że najmowany pojazd był równoważny z uszkodzonym. Obowiązkiem poszkodowanego jest natomiast podejmowanie działań zmierzających do zminimalizowania szkody i brak z jego strony takiego działania nie może zwiększać obowiązku odszkodowawczego ubezpieczyciela. Tym bardziej, że powódka nie zaprzeczyła twierdzeniu pozwanej zawartemu w sprzeciwie, że pozwana zaoferowała poszkodowanemu najem pojazdu zastępczego, przy czym zgodnie z treścią pisma z 30 czerwca 2016r. rozliczenie takich kosztów miało się odbyć bezgotówkowo, bez angażowania poszkodowanego, ale ten z propozycji nie

skorzystał. Uwzględniając zatem, że pozwany w wyniku przeprowadzonego postępowania likwidacyjnego wypłacił odszkodowanie za 5 dni najmu pojazdu zastępczego w kwocie 159 zł brutto za dzień, dalej idące roszczenie powódki z tytułu zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego należało oddalić, jako niewykazane.

Co się zaś tyczy roszczenia o zwrot kosztów podstawienia i odbioru pojazdu zauważyć należy, że w niniejszej sprawie, jak wynika chociażby z oświadczenia sprawcy szkody (k. 109 akt), kolizja miała miejsce w Z.. W Z. ma też miejsce zamieszkania poszkodowany. Wreszcie do Z. podstawiony był przez powódkę, a następnie z niej odebrany, pojazd zastępczy (protokół zdawczo – odbiorczy, k. 98 akt). Rzeczą powódki było natomiast wykazanie, że podstawienie i odbiór pojazdu z W. pozostawało w adekwatnym związku przyczynowym ze szkodą. Tymczasem powódka w piśmie procesowym z dnia 2 maja 2017 r. wskazywała jedynie, że wypożyczalnie samochodów z terenu Z., mówiąc ogólnie, nie posiadają tak bogatej oferty najmu, jak powódka. Okoliczności tej jednak nie wykazała. Nie sposób uznać w tej sytuacji, że powódka wykazała, że koszty podstawienia i odbioru pojazdu z W. stanowią normalne następstwo zdarzenia. Tym bardziej, że z zeznania poszkodowanego wynika, że posiadał on taki pakiet ubezpieczeniowy, który gwarantował mu pojazd zastępczy bezpłatnie, jak też sam poszkodowany był bardzo zdziwiony, że firma organizująca pojazd zastępczy ściągała go aż z W.. Nie jest więc zgodne z prawdą twierdzenie powódki zawarte w pozwie, że dostarczyła pojazd zastępczy do miejsca wskazanego przez poszkodowanego. Ponadto, również w tym zakresie aktualne pozostają uwagi odnośnie potrzeby wykazania za pomocą dowodu z opinii biegłego, że przyjęte przez powódkę stawki za podstawienie i odbiór pojazdu występują na lokalnym rynku. I w tym zakresie powódka zaniechała jednak inicjatywy dowodowej.

Nie naruszył zatem Sąd I instancji wskazanych w apelacji przepisów, tj. art. 233 § 1 kpc, art. 6 kc w zw. z art. 232 kpc, art. 278 kpc oraz art. 361 § 1 kc w zw. z art. 822 § 1 kc.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 kpc, orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania w instancji odwoławczej orzeczono stosownie do wyniku sporu na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 108 § 1 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc oraz § 2 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. poz. 1804 ze zm.).

SSO Ewa Kaźmierczak SSO Piotr Majchrzak SSR(del.) Małgorzata Grzegorzcyk-Pomin